

Nr 56.

Ankom till riksdagens kansli den 10 april 1942 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till omkostnader för experiment- och försöksverksamhet genom Svenska gengasaktiebolaget.

(2:a avd.)

I propositionen nr 143 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 27 februari 1942, föreslagit riksdagen att till Omkostnader för experiment- och försöksverksamhet genom Svenska gengasaktiebolaget å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

Av statsrådsprotokollet inhämtas huvudsakligen följande:

Enligt ett mellan staten och Svenska gengasaktiebolaget träffat avtal, som finns intaget i proposition nr 1 till 1940 års urtima riksdag (bilaga 14), har bolaget åtagit sig att verka för en planmässig, inhemsk tillverkning av gengasaggregat samt för en ändamålsenlig reglering av försörjningen med bränsle till dylika aggregat ävensom att fullgöra de särskilda uppgifter, som av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av statens bränslekommission uppdragas åt bolaget. Staten har å sin sida åtagit sig att på anfordran ställa erforderliga rörelsemedel till förfogande för bolagets verksamhet till fullgörande av nyssnämnda särskilda uppgifter ävensom att bestrida kostnaderna för denna verksamhet med belopp, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Gengasaktiebolaget är sedan budgetåret 1940/41 sysselsatt med undersökningar och praktiska försök rörande gengasdrift av fiskebåtar och kust-sjöfartyg. Numera undersöker bolaget även möjligheterna att övergå från olje- till gengasdrift vid stationära motorer.

Bolaget har framhållit, att gengasdriften av fartyg på senare tid kommit i ett mer gynnsamt läge och att genom förbättrade generatorkonstruktioner och motorernas anpassning för gengasdrift en så god driftekonomi och drift-säkerhet erhållits, att man borde räkna med att en stor del av vår insjö- och kusttrafik kunde bedrivas med gengas.

Bland de tekniska frågor, experimentavdelningen för närvarande vore sysselsatt med, kunde nämnas konstruktion av generatorer för avfallsbränslen

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 6 saml. Nr 56.

samt en olje- och bränslebesparande konstruktion för omändring av tvåtaktsmotorer till gengasdrift. Förutom för båtmotorer vore lösningen av dessa problem av stor betydelse för stationära tvåtaktsmotorer, vilka i stort antal användes vid smärre sågverk, skidfabriker och liknande anläggningar.

Bolaget har nu hemställt *dels* att till täckande av bolagets kostnader för i det föregående omförmälda experiment under verksamhetsåret 1940/41 måtte utbetalas 174 807 kronor 3 öre, *dels ock* att beräknad förlust å bolagets experimentverksamhet under verksamhetsåret 1941/42 måtte täckas med statsmedel intill ett belopp av 150 000 kronor.

Föredragande statsrådet — som ansett det i nuvarande läge vara av betydelse att den av gengasaktiebolaget bedrivna försöksverksamheten på berörda områden fullföljdes och utvecklades — har förklarat sig icke hava något att invända mot bolagets beräkningar och tillstyrkt anvisande av ett reservationsanslag å i avrundat tal 325 000 kronor för bestridande av ovan nämnda kostnader.

Utskottet. Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Omkostnader för experiment- och försöksverksamhet genom Svenska gengasaktiebolaget* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

Stockholm den 10 april 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Gränebo, Torsten Ström, Lindström, Sven Larsson, Andrén, Karl Magnusson, Björkman, Persson* i Skabersjö och *Emil Petersson*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Danielsson, Ward, Lindberg* i Umeå, *Hansson* i Rubbestad, *Persson* i Tidaholm, *Staxäng* och *Lundberg* i Häl-singborg.